

Інформаційні та інноваційні технології в забезпеченні й організації освітнього процесу: тези доповідей і наукових повідомлень учасників ІХ конференції школи педагогічної майстерності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 102 с.

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2015

Представляючи колекції раритетів на своїх сайтах, бібліотека дещо наближується і до музейної установи. Цінні видання є, по суті, експонатами, електронні образи яких формують експозицію, що працює для відвідувача он-лайн. Створення подібних колекцій дозволить ввести в обіг унікальні документи історичної та культурної цінності.

Наразі багато електронних бібліотек містить не до кінця розпізнані тексти з великою кількістю помилок, окремі тексти (їх, до речі, значний масив) спотворені, відсутні описи відтворених видань тощо. Багато електронних бібліотек не має системи навігації, що не дає можливості навіть дослідити, що міститься в цих бібліотеках.

Надзвичайно актуальними залишаються і правові питання, пов'язані з формуванням і експлуатацією електронних бібліотек, оскільки функціонування електронних бібліотек потребує захищення авторським правом примірників першодруків та інших наукових видань.

Створення електронних, цифрових бібліотек сприяє об'єднанню світового інформаційного співтовариства, відкриває принципово нові умови доступу і забезпечує рівні права користувачів на отримання необхідної інформації. Оцифрування дозволить розширити сфери досліджень і освіти, покращити якість навчання і надати нові форми для академічних, університетських комунікацій.

Л. М. Сідак, канд. філос. наук, доц.

САМОРОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ У СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Педагогічна майстерність викладача складається з багатьох компонентів, але найголовнішими з них є глибинне знання своєї дисципліни (освітня компетентність) та мистецтво педагогічного впливу на студента (педагогічна компетентність).

Освітня компетентність викладача потребує бездоганно-

го володіння тією системою знань, основу яких повинен засвоїти студент у процесі опанування дисципліною, та наявності необхідного мінімуму знань із суміжних галузей (теоретичний рівень освітньої компетентності), навичок застосування знань (практичний або технологічний рівень освітньої компетентності), синтезу, оцінки нових знань тощо (творчий або креативний рівень освітньої компетентності).

Усі наведені вище рівні освітньої компетентності викладача складають єдину чітку систему. Опанування певним об'ємом теоретичних знань, набуття практичного досвіду потребують творчої активності особистості, а наукова творчість, осмислення набутих знань, їх практичне застосування, у свою чергу, ґрунтуються на здобутих теоретичних знаннях. Таким чином, освітня компетентність передбачає наявність певного рівня досконалості особистості, а отже, вона не можлива без саморозвитку особистості викладача.

Саморозвиток особистості – це такий прояв свободи, який забезпечує постійне збагачення буття. Механічне засвоєння певних формулювань, фактів, теорій, законів, прийомів продукування нових знань тощо не у змозі забезпечити необхідний рівень освітньої компетентності викладача. Водночас націленість особистості викладача на постійне збагачення власного буття у процесі теоретичної та практичної діяльності, набуття навичок саморозвитку – це необхідні умови формування особистості, що володіє достатнім рівнем освітньої компетентності, яка, у свою чергу, є необхідною умовою належного викладання тієї чи іншої дисципліни.

Педагогічна компетентність викладача потребує бездоганного володіння методикою навчання, знання психології студента і психології навчання (методичний рівень педагогічної компетентності); майстерності спілкування, передачі знань (комунікативний рівень педагогічної компетентності); дотримання педагогічної етики (етичний рівень педагогічної компетентності) та ін.

Методична компетентність викладача якнайповніше репрезентує досконалість його особистості і свідчить про належну динаміку саморозвитку. Водночас методологічна майстерність

повинна сприяти найефективнішому засвоєнню студентом навчального матеріалу. Однак як механічне запам'ятовування певних формулювань, фактів, теорій, законів, прийомів продукування нових знань тощо не може забезпечити необхідний рівень освітньої компетентності викладача, так механічне, некреативне сприйняття матеріалу студентом не може гарантувати набуття необхідного рівня знань майбутнього фахівця, виховання справжнього професіонала. Таким чином, збагачення буття особистості студента, тобто саморозвиток, має бути основою навчального процесу.

Самотворення все нових і нових подій власного буття і відчуття його збагачення під час вирішення навчально-практичних завдань – це найпотужніший і найнадійніший стимул засвоєння навчальних програм студентом. Отже, основу методичної компетентності викладача складає вміння націлити студента на саморозвиток, що й намагатися організувати під час навчального процесу.

Процес спілкування, передачі знань, навіть якщо він проходить у формі монологу (лекція), – це двосторонній процес, що потребує наявності, як мінімум, двох особистостей, а його ефективність залежить як від майстерності (а відтак і креативності, досконалості) викладу матеріалу, так і від здатності його засвоєння студентом. Тому комунікативний рівень педагогічної майстерності викладача характеризується з-поміж інших параметрів і тим, наскільки він орієнтує студента на творче сприйняття матеріалу, збагачує буття особистості студента новими знаннями й навичками.

Це стосується також і моральних аспектів педагогічної діяльності викладача. Дотримання останнім норм педагогічної етики свідчить про рівень досконалості його особистості. Проте слід пам'ятати, що норми педагогічної етики насамперед орієнтовані на забезпечення морального, інтелектуального й професійного розвитку студента. Звідси впливає єдино можлива формула: викладач існує для студента, а не навпаки.

Таким чином, саморозвиток особистості викладача і студента – це спільний процес, який має єдину мету – саморозвиток студента, що неможливий без постійного саморозвитку

викладача: він повинен пронизувати всю систему педагогічної майстерності викладача і бути основним орієнтиром навчального процесу.

Т. М. Слінько, канд. юрид. наук, доц.

ВИВЧЕННЯ КУРСУ “КОНСТИТУЦІЙНА ЮРИСДИКЦІЯ” НА ЮРИДИЧНИХ ФАКУЛЬТЕТАХ ВНЗ УКРАЇНИ

У розбудові української державності та становленні громадянського суспільства Конституційний Суд України (далі – КСУ) як орган конституційної юрисдикції без перебільшення займає особливе місце, а розуміння його статусу в державному механізмі, юридичної сили рішень Суду, правових позицій, які спрямовані на охорону Конституції України, повинно бути предметом ретельного вивчення всіма зацікавленими суб'єктами, у тому числі й студентами-юристами.

У Національному юридичному університеті ім. Ярослава Мудрого викладання курсу “Конституційна юрисдикція” запроваджено у 2009/2010 н. р. Згідно з навчальним планом він викладається студентам-магістрам денної форми та на 8 факультеті (денна і заочна форма навчання), які готують юристів за судово-прокурорською, слідчо-криміналістичною, господарсько-правовою та іншими спеціалізаціями. Така ґрунтовна підготовка є, безумовно, виправданою, але в той же час ми вже давно спостерігаємо брак знань у студентів як нашого, так і інших вищих навчальних закладів щодо особливостей конституційного судочинства, практики діяльності КСУ. Це пояснюється тим, що питанням конституційної юрисдикції в процесі підготовки майбутніх фахівців не приділяється належної уваги, як наслідок, у молодих юристів відсутні відповідні навички використання інструментарію конституційної юрисдикції для відстоювання прав громадян і законних інтересів господарюючих суб'єктів. Наведене й обумовило потребу викладання в нашому університеті цієї навчальної дисципліни.